herpy

PŁAZY BEZNOGIE

Boettger's Caecilian

Siphonops paulensis

Siphonops paulensis to beznogi, ryjący płaz beznogi z Brazylii, Paragwaju, Boliwii i północnej Argentyny. Żyje pod ziemią na terenach otwartych, w lasach i ogrodach, a samica pilnuje swoich nielicznych jaj, z których wykluwają się od razu małe młode. Skóra wydziela substancję, która rozpuszcza czerwone krwinki.

Rodzina: Siphonopidae

Słabe toksyny skórne

NAJWAŻNIEJSZE FAKTY

ZWIERZĘ

Wielkość dorosłego osobnika	**30-35 cm** długość całkowita z ogonem
Długość życia	**5-10 lat**
Aktywność	**W nocy**
Tryb życia	**Kopiący nory**
Środowisko	**Sawanna, suchy las i las deszczowy**
Toksyny skórne	**Słabe** Umyj ręce po kontakcie i trzymaj palce z dala od oczu i ust
Trudność	**Doświadczony**

HODOWLA

Min. terrarium	**50 × 30 × 35 cm** D × S × W dla 1 dorosłego osobnika
Temperatura w dzień	**22-26 °C**
Temperatura w nocy	**20-24 °C**
Wilgotność	**90-100%**
Woda	**Bez miski z wodą**
UVB	**Niewymagane**
Pokarm	**Owady i dżdżownice i ślimaki**
Utrzymanie	**Pojedynczo**

ROZMNAŻANIE

Rozmnażanie	**Jajorodny**
Rozwój	**Rozwój bezpośredni (bez kijanek)**
Miejsce składania jaj	**Na ziemi**
Liczba jaj w zniesieniu	**4-6**
Opieka nad potomstwem	**Pilnuje jaj**

OCHRONA I FORMALNOŚCI

CITES	**Niewymieniony**
Załącznik unijny	**Niewymieniony**
IUCN	**Najmniejszej troski (LC)**

O gatunku

Siphonops paulensis to płaz beznogi: pozbawiony kończyn, ryjący płaz, przypominający dużą dżdżownicę. Ciało jest walcowate i podzielone pierścieniowatymi bruzdami, a głowa jest silnie skostniała i służy do drążenia ziemi. Dorosłe zwierzę o długości 32 cm waży około 26 g i na tym opiera się podane w ramce 30-35 cm; wielkość odpowiada mniej więcej blisko spokrewnionemu *Siphonops annulatus*. Długość życia i pewne zewnętrzne różnice płciowe nie są udokumentowane, a długość życia podana w ramce jest szacunkowa.

Toksyczna skóra: wydzielina skóry rozpuszcza czerwone krwinki, także ludzkie, a w doświadczeniach laboratoryjnych może zatrzymać serce ropuch; działanie na serce wynika z potasu uwalnianego ze zniszczonych krwinek. Wpływ na człowieka przy zwykłym kontakcie nie jest udokumentowany. Myj ręce przed i po kontakcie ze zwierzęciem i nie dotykaj potem oczu ani ust.

Gatunek składa jaja w ziemi, a młode rozwijają się bezpośrednio, bez stadium larwalnego w wodzie. U *S. annulatus* młode zjadają zewnętrzną warstwę skóry samicy; czy to samo dotyczy *S. paulensis*, nie jest udokumentowane.

Występowanie i środowisko

Siphonops paulensis jest szeroko rozprzestrzeniony w Ameryce Południowej: w Brazylii od północnego wschodu po południe, w Paragwaju, we wschodniej Boliwii i w północnej Argentynie. Większość stwierdzeń pochodzi z Brazylii, a nowe stanowiska wciąż poszerzają znany zasięg. Gatunek jest lokalnie pospolity i nie jest uważany za zagrożony.

> **Naturalny zasięg:** Brazylia, Paragwaj, Boliwia i Argentyna.

ŚRODOWISKO

Siphonops paulensis żyje pod ziemią w lasach, na sawannach, w zaroślach i na terenach trawiastych, chętnie na terenach otwartych i w lasach wzdłuż cieków wodnych. Gatunek dobrze znosi wpływ człowieka i występuje także w ogrodach, a nawet w miastach. Rzadko pojawia się na powierzchni. Czym gatunek żywi się w naturze, jest słabo poznane.

Hodowla

TERRARIUM

Wiedza o hodowli *Siphonops paulensis* jest bardzo skąpa. Blisko spokrewniony *Siphonops annulatus* jest lepiej poznany w niewoli, a zalecenia opierają się na nim oraz na doświadczeniach z innymi lądowymi płazami beznogimi.

Dorosłe zwierzę trzyma się w szczelnym, grubościennym plastikowym pojemniku o wymiarach co najmniej 50 × 30 × 35 cm z 20-25 cm luźnego, wilgotnego podłoża. Pokrywa musi ściśle przylegać i być obciążona, bo płazy beznogie znajdą każdą szczelinę. Używaj niebielonych włókien papierowych (ściółki papierowej) lub sterylizowanej ziemi próchnicznej bez nawozów; same włókna kokosowe mogą zbić się w jelitach. Podłoże ma być wilgotne, ale nie tak mokre, by z garści dało się wycisnąć wodę, a na dnie nie może stać woda. Płaski kawałek kory lub drewna na powierzchni daje kryjówkę tuż pod powierzchnią i ułatwia kontrolę zwierzęcia. Małe otwory wentylacyjne w bokach, zakryte drobną siatką, zapewniają wentylację i zatrzymują owady karmowe w środku; pokrywa ma być bez otworów. Podłoże wymienia się co 4-5 miesięcy.

TEMPERATURA

Siphonops paulensis utrzymuje się w temperaturze 22-26 °C w dzień i 20-24 °C w nocy; wartości zapożyczono od *S. annulatus*, który bez dogrzewania źle się czuje. Mata grzewcza pod jednym końcem pojemnika tworzy cieplejszą i suchszą strefę, dzięki czemu zwierzę może samo wybierać. Temperatura ma być stabilna, należy unikać gwałtownych wahań. Zwierzę, które leży na powierzchni zamiast się zakopywać, ma za ciepło, za zimno, za mokro lub za sucho.

WILGOTNOŚĆ I ZRASZANIE

Podłoże ma być równomiernie wilgotne, a powietrze w pojemniku niemal nasycone, 90-100 %. Zraszaj podłoże wodą butelkowaną, deszczówką lub odchlorowaną wodą z kranu i od czasu do czasu przekopuj kilka górnych centymetrów, żeby wilgoć się rozprowadziła. Nie dopuszczaj do gromadzenia się wody na dnie. Skraplanie się wody na ściankach jest normalne.

WODA I JAKOŚĆ WODY

Gatunek nie potrzebuje miski z wodą ani części wodnej. Do picia wystarczy skroplona woda na ściankach pojemnika, a woda służy tylko do utrzymywania wilgotności podłoża. Nigdy nie używaj wody z kranu zawierającej chlor lub chloraminę i unikaj mydła, środków czyszczących oraz kremu do rąk na dłoniach i narzędziach, bo płazy wchłaniają substancje przez skórę.

Czytaj więcej: Wilgotność, zraszanie i wentylacja

OŚWIETLENIE I UVB

Gatunek żyje pod ziemią i nie potrzebuje UVB ani innego oświetlenia. Wystarczy zwykły rytm dobowy pomieszczenia z 10-14 godzinami światła. Pojemnik nie powinien stać w bezpośrednim słońcu.

Czytaj więcej: Światło i UVB

ŻYWIENIE

Dżdżownice są podstawowym pokarmem i przyjmuje je niemal każdy lądowy płaz beznogi. Podawaj dżdżownice odpowiedniej wielkości, np. dżdżownice kompostowe, a małym zwierzętom tnij je na kawałki. W podłożu papierowym dżdżownice mogą długo przeżyć, nie zdychając i nie gnijąc.

Dorosłe zwierzę dostaje 10-15 dżdżownic co dwa tygodnie. Przekopuj podłoże co najmniej co dwa tygodnie: dużo pozostałych dżdżownic oznacza przekarmianie albo zwierzę, które nie je. Dżdżownice można na kilka dni przed karmieniem wzbogacić wapniem i witaminami dodanymi do ich ziemi. Zwierzę rzadko widać przy jedzeniu, więc przez pierwszy miesiąc licz podawane dżdżownice.

ZACHOWANIE I OBCHODZENIE SIĘ ZE ZWIERZĘCIEM

Siphonops paulensis prowadzi ukryty, podziemny tryb życia, a zdrowe zwierzę przez większość czasu pozostaje zakopane. Jeśli często przebywa na powierzchni, podłoże jest za mokre, za suche, za zimne, za ciepłe lub chemicznie nieodpowiednie albo brakuje kryjówki przy powierzchni. Gatunek trzyma się pojedynczo, co ułatwia kontrolę masy ciała i zdrowia. Ze względu na wydzielinę skóry należy unikać brania zwierzęcia do rąk; jeśli trzeba je przenieść, używaj czystych, wilgotnych rąk lub rękawiczek.

Rozmnażanie

DOJRZAŁOŚĆ PŁCIOWA I OKREŚLANIE PŁCI

Wiek i wielkość w chwili osiągnięcia dojrzałości płciowej nie są udokumentowane, a płci nie da się pewnie rozróżnić z zewnątrz. Płeć zwierzęcia pozostaje więc nieznana, dopóki ewentualnie nie przystąpi do rozrodu.

GODY I KOPULACJA

Zapłodnienie jest wewnętrzne. Przebieg godów oraz warunki wywołujące kopulację i składanie jaj nie są udokumentowane. Rozmnażanie w niewoli nie zostało opisane.

JAJA I LARWY

Siphonops paulensis składa w ziemi 4-6 jaj, a samica zostaje przy zniesieniu i go pilnuje. Młode rozwijają się bezpośrednio, bez stadium larwalnego w wodzie. U *Siphonops annulatus* świeżo wyklute młode pozostają przy samicy, zjadają zewnętrzną warstwę jej skóry i gromadzą się przy jej kloace; czy *S. paulensis* zachowuje się tak samo, nie jest udokumentowane. Młode powinny więc pozostać przy samicy, dopóki same nie zaczną ryć i jeść.

METAMORFOZA

Nie ma larw ani przeobrażenia: młode wykluwają się jako miniatury dorosłych. Jak długo trwa inkubacja jaj i kiedy młode opuszczają samicę, nie jest udokumentowane. Samica musi mieć spokój, gdy leży przy jajach lub młodych.

Czytaj więcej: Inkubacja jaj

ODCHÓW MŁODYCH

Młodych nie odsadza się od samicy, dopóki same nie ryją i nie jedzą. Potem trzyma się je w małym, głębokim pojemniku z takim samym podłożem jak dla dorosłych i karmi małymi dżdżownicami lub ich kawałkami. Utrzymuj równomiernie wilgotne podłoże i stabilną temperaturę. Nie istnieje żaden poradnik odchowu dla tego gatunku.

Zdrowie i częste błędy

Informacje o zdrowiu opierają się na doświadczeniach z innymi lądowymi płazami beznogimi. Najczęstsze problemy to:

- Zwierzę leży na powierzchni: podłoże jest za mokre, za suche, za ciepłe, za zimne lub chemicznie nieodpowiednie. Popraw warunki i wymień podłoże.
- Zaparcie: włókna kokosowe mogą zbić się w czop w jelicie. Używaj włókien papierowych lub sterylnej ziemi.
- Ucieczki: pokrywa musi ściśle przylegać i być obciążona.
- Zapalenie skóry jest najczęstszą znaną przyczyną śmierci płazów beznogich w niewoli. Utrzymuj podłoże w czystości i oglądaj skórę przy każdej kontroli.
- Grzyb chytridiowy (Bd) został stwierdzony u płazów beznogich. Nowe zwierzęta poddaje się kwarantannie, a ręce i narzędzia myje się między pojemnikami.

Udaj się do weterynarza znającego się na płazach, jeśli zwierzę nie je przez kilka tygodni, traci na wadze lub ma rany na skórze.

Czytaj więcej: Kwarantanna i higiena

Zawsze pytaj kogoś, kto się zna

Ten poradnik to dobry punkt wyjścia, ale nie zastąpi doświadczenia. Zwierzęta są różne, a wielu najważniejszych rzeczy można się nauczyć tylko od ludzi, którzy od lat hodują dany gatunek. Porozmawiaj z hodowcą, doświadczonym terrarystą lub weterynarzem, który zna gady i płazy, zanim kupisz zwierzę - i ponownie, gdy coś wygląda niepokojąco.

Pełny poradnik z mapą i aktualizacjami: herpy.org/pl/beznogi/siphonops-paulensis